

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 211/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Eija Maunu ja hallitusneuvos Anna-Liisa Tarvainen, liikenne- ja viestintäministeriö
- yli-insinööri Timo Repo, Opetushallitus

- yksikönpäällikkö Ari Herrala, Liikenteen turvallisuusvirasto
- ylikomisario Jussi Päivänsalo, Liikkuva poliisi
- puheenjohtaja Antero Peiponen, Suomen Autokoululiitto
- koulutusohjelmajohtaja Pekka Ahlgren, Hämeen ammattikorkeakoulu, liikenneopettajakoulutus
- puheenjohtaja, professori Timo Tervo, Suomen Liikennelääketieteen yhdistys
- koulutuspäällikkö Antero Lammi, Liikenneturva.

Lisäksi kirjallisen lausuntonsa on antanut:

- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia.

Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajilta vaadittaisiin vaarallisten aineiden ajolupa. Sen lisäksi vaadittaisiin näihin kuljetuksiin liittyvää riittävää työkokemusta tai muuten hankittua osaamista. Kokemuksen vaihtoehdona voisi olla Liikenteen turvallisuusviraston antama koulutus.

Ajokorttia varten suoritettavan ajokokeen vastaanottajilta vaadittaisiin kuljettajantutkin-

non ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus, joka rakentuisi liikenneopettajakelpoisuudelle. Peruskoulutus antaisi kelpoisuuden henkilöauton B-luokan ajokokeiden vastaanottamiseen. B-luokan ajokokeen vastaanottajalla olisi oikeus ottaa vastaan myös AM-luokan mopolla ja kevyellä nelipyörällä suoritettavia ajokokeita. Muiden luokkien ajokokeiden vastaanottamiseen edettäisiin B-luokassa toimimisen ja mainittuihin luokkiin hankittavan lisäkelpoisuuden pohjalta.

Ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ajokokeen vastaanottajien olisi määrävuosin osallistuttava jatkokoulutukseen ja vuosittain tapahtuvaan työnseurantaan toiminnan laadun varmistamiseksi.

B-luokan ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus järjestettäisiin liikenneopettajakoulutuksen yhteydessä vapaasti valittavana tutkinnon osana. Muiden luokkien ajokokeiden vastaanottajan koulutuksesta ja kuljettajantutkintotoiminnan laadunvarmistuksesta vastaisi Liikenteen

turvallisuusvirasto, joka vastaa kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä.

Peruskoulutusvaatimukset koskisivat lain voimaantulon jälkeen alalle tulevia ajokokeen vastaanottajia. Kaikkia tehtävässä toimivia koskisi vaatimus jatkokoulutuksesta ja laadunvarmistuksesta.

Esitys liittyy ajokorteista annetun direktiivin toimeenpanoon.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 19 päivänä tammikuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksellä parannetaan valiokunnan arvion mukaan ajokokeiden ja ajolupakokeiden vastaanottajien valmiuksia toimia tehtävässään, kun ammattitaito- ja muita kelpoisuusvaatimuksia tiukennetaan. Asiantuntijakuulemisessa esitettyjen arvioiden mukaan kokeiden laatu kohoo muutosten seurauksena ja liikenneturvallisuus paranee kuljettajien vaativuustason liikeyksen myötä.

Kuljettajantutkintotoiminnan kehittämiseksi on myös perusteltua täsmentää ammattitaitoa ja peruspätevyyttä koskevia vaatimuksia. Valiokunta toteaa, että peruskoulutusvaatimukset koskevat lain voimaantulon jälkeen alalle tulevia ajokokeen vastaanottajia ja jatkokoulutusvaatimukset kaikkia tehtävässä toimivia.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan mahdollisuutta hyväksyä peruskoulutukseksi myös muu soveltuva koulutus tai kokemus kuin liikenneopettajakoulutukseen sisältyvät tutkinnon vastaanottajan opinnot. Samoin esitetään mahdollisuutta poiketa muiden kuin B-luokan ajokokeiden vastaanottajilta vaadittavasta 3 vuoden B-luokan vastaanottokokemuksesta mm. silloin, kun henkilöllä on pitkä kokemus vastaanotetta-

van tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta. Poikkeamisia perustellaan tutkinnon vastaanottajien saatavuuden varmistamisella maan eri osissa. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että näihin poikkeamismahdollisuuksiin ei kuitenkaan tartuta liian helposti, koska tästä voi aiheutua vaara toiminnan laadun heikkenemisestä. Liikenneopettajakoulutuksen ja siihen sisältyvän tutkinnon vastaanottajan opintojakson tarjonnan tulee vastata alan koulutetun henkilökunnan tarvetta.

Valiokunta kannattaa vaarallisten aineiden ajolupakokeiden vastaanottajilta vaadittavaa vaarallisten aineiden ajolupaa. Vaarallisten aineiden kuljettamiseen liittyy onnettomuustilanteissa suuronnettomuuden riski. Kuljetuksiin liittyvät riskit tulee pyrkiä minimoimaan jo ajoluvan myöntämisvaiheessa. Myös riittävän työkokemuksen tai muuten hankitun osaamisen vaatimus on perusteltu.

Yksityiskohtaiset perustelut

7 §. *Kokeiden vastaanottajien yleiset kelpoisuusvaatimukset.* Pykälä sisältää perussäännön ajokokeen ja ADR-ajolupakokeen ammattitaitojen sopivuusvaatimuksista. Henkilö ei saa olla syylistynyt mm. toistuviin liikennetikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kokeen vastaanottajana. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että toistuvilla liikennetikoksilla tarkoitetaan myös toistuvia

liikenneerikkomuksia. Pykälän selkeyttämiseksi valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi maininnan toistuvista liikenneerikkomuksista.

7 a §. Kokeiden vastaanottajien luotettavuus. Viitaten aiemmin 7 §:n kohdalla lausuttuun valiokunta ehdottaa pykälän 3 kohtaan lisättäväksi maininnan liikenneerikkomuksista.

7 c §. Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito. Saadun selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin kuljettajantutkinnon vastaanottajan valmiuksia koskeviin säännöksiin lisättäväksi maininnan käytössä olevista opetus suunnitelmista. Tutkinnon vastaanottajan tulee olla perehtynyt kuljettajantutkinnon opetus suunnitelmiin, jotta hän pystyy myös valvomaan liikenneopettajien työtä ja autokoulujen toimintaa. Näin varmistetaan osaltaan se, että tutkinnon vastaanottajat pysyvät ajan tasalla alan kehityksessä.

Valiokunta ehdottaa myös käsitteen "vastuullinen ajaminen" lisäämistä mainittuun 1 momenttiin. Se on tulossa yleiskäsitteeksi uudessa opetus suunnitelmassa, ja se sisältää myös lakiesityksessä käytetyt käsitteet "taloudellinen ja ympäristöystävällinen ajaminen".

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tie-tyissä harvoin esiintyvissä tilanteissa on myös mahdollista vaatia T-luokassa ajokoe. Valiokunta ehdottaa 3 momenttiin lisättäväksi maininnan kelpoisuudesta ottaa vastaan tällainen ajokoe.

Pykälässä mainittu käsite käsittelykoe sisältyy sinänsä ajokoe-käsitteeseen, mutta termejä on käytetty myös rinnakkain, esim. 3 momentissa AM-luokan kohdalla. Valiokunta ehdottaa 4 momentin selkeyttämistä LT-luokan käsittelykokeen osalta lisäämällä momentin 1 virkkeeseen käsitteen käsittelykoe. Momentin 3 kohdan mukaisesti vaaditaan siis LT-luokan käsittelyko-

keen vastaanottajalta LT-luokan kortti tai C/C1-luokan kortti.

7 d §. Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus. Pykälän 1 momentin mukaan ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksena vaaditaan liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opintoja koskevan tutkinnon osan suorittaminen. Saadun selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa momentissa mainitun tutkinnon osan täsmentämistä siten, että sen on vastattava ajokorttidirektiivin vaatimuksia ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksesta.

7 h §. Kelpoisuustodistus. Pykälän 4 momentissa säännellään ajokokeen vastaanottajalle annetun kelpoisuustodistuksen peruuttamisesta siinä tilanteessa, että todistuksen haltija ei ole huolehtinut jatkokoulutuksen saamisesta tai korjannut valvonnassa havaittua puutetta asetetussa kohtuullisessa määräajassa taikka hän ei muutoin täytä tässä laissa kelpoisuuden ylläpitämiseksi säädettyjä vaatimuksia. Jos hän ei annetusta varoituksesta huolimatta täytä vaatimuksia, todistus voidaan pykälän mukaan peruuttaa toistaiseksi, kunnes säädetyt vaatimukset täyttyvät. Valiokunta ehdottaa momenttia täydennettäväksi siten, että varoituksen yhteydessä on asetettava uusi momentissa mainittu kohtuullinen määräaika korjaavia toimenpiteitä varten ennen kuin todistus voidaan peruuttaa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

*Valiokunnan muutosehdotukset***Laki****kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 kohta, 3 §:n 4 momentti, 7 §, 11 §:n 2 momentti, 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 kohta, 11 §:n 2 momentti, 14 § laissa 1295/2009 ja 3 §:n 4 momentti laissa 27/2006 sekä
lisätään 2 §:ään uusi 4 kohta ja lakiin uusi 7 a—7 h § seuraavasti:

1—3 §
 (Kuten HE)

7 §

Kokeiden vastaanottajien yleiset kelpoisuusvaatimukset

Ajokokeen sekä ADR-ajolupakokeen vastaanottajan on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tässä tehtävässä, eikä hän saa olla syyllistynyt vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin *tai -rikkomuksiin* taikka muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kokeen vastaanottajana.

7 a §

Kokeiden vastaanottajien luotettavuus

Henkilöä ei ole pidettävä luotettavuudeltaan ajokokeiden, ADR-ajolupakokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajaksi sopivana, jos:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) hänet on viimeksi kuluneen vuoden aikana määrätty ajokieltoon muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista liikenne rikoksista *tai -rikkomuksista* tai hän on ollut tästä syystä ajokiellossa.

7 b §
 (Kuten HE)

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, *käytössä oleviin opetussuunnitelmiin*, omaan ajotaitoon, *asiakaspalveluun*, taloudelliseen, ympäristöystävälliseen *ja muuten vastuulliseen* ajamiseen *sekä* ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

(2 mom. kuten HE)

B-luokan kelpoisuus antaa oikeuden myös AM-luokan ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajana toimimiseen. *B-luokan kelpoisuuden omaava voi myös ottaa vastaan T-luokan ajokokeen, jos sellainen poikkeuksellisesti vaaditaan.*

Muiden kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen luokkien ajokokeiden *ja käsittelykokeiden* vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

(1—3 kohta kuten HE)

(5 mom. kuten HE)

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja

kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opintoja koskevan tutkinnon osan suorittaminen. *Tutkinnon osan on täytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston ajokorteista annetun direktiivin 2006/126/EY liitteen IV vaatimukset ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksesta.*

(2—4 mom. kuten HE)

7 e—7 g §
(Kuten HE)

7 h §

Kelpoisuustodistus

(1—3 mom. kuten HE)

Jos todistuksen haltija ei ole huolehtinut jatkokoulutuksen saamisesta tai korjannut valvon-
nassa havaittua puutetta asetetussa kohtuullises-
sa määräajassa taikka hän ei muutoin täytä tässä
laissa kelpoisuuden ylläpitämiseksi säädettyjä
vaatimuksia, hänelle voidaan antaa varoitus. Jos
hän ei varoituksesta huolimatta *uudelleen anne-*
tussa määräajassa täytä vaatimuksia, todistus
voidaan peruuttaa toistaiseksi, kunnes säädetyt
vaatimukset täyttyvät.

(5 mom. kuten HE)

11 ja 14 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
vpj. Saara Karhu /sd
jäsen. Leena Harkimo /kok
Kalle Jokinen /kok
Risto Kuisma /sd
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Markku Pakkanen /kesk
Lyly Rajala /kok
Tero Rönkä /sd
Janne Seurujärvi /kesk
Ilkka Viljanen /kok
Anne-Mari Virolainen /kok
vjäs. Sari Palm /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.